

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky

F. Kapisztóryho 1, Nové Zámky, 940 02

Vážená pani starostka,
Vážený pán starosta,
Vážený pán primátor

Váš list/zo dňa
/

Naše číslo
NZ2/SVAR/BEZ/2022/1559
č. z. 2022/109763

Vybavuje/Linka
Ing. Dáša Vincúrová/
035/2441510

Šurany
09. 03. 2022

Vec

Informačný list o možnostiach pomoci a súčinnosti občanom Ukrajiny

V súvislosti s ozbrojeným konfliktom na Ukrajine, ktorý spôsobil hromadný prílev cudzincov na územie SR v zmysle § 29 ods. 2 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“), vláda SR uznesením č. 144 zo dňa 28.02.2022 schválila **poskytovanie dočasného útočiska štátnym občanom Ukrajiny a ich rodinným príslušníkom.**

S cieľom poskytnúť občanom Ukrajiny a ich rodinným príslušníkom, ktorí sú na území SR z dôvodu ozbrojeného konfliktu na Ukrajine okamžitú pomoc si Vás Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky (ďalej len „úrad“) dovoľuje informovať o možnostiach pomoci a súčinnosti občanom Ukrajiny, ktorí požiadajú o pomoc úrad:

POSKYTOVANIE POMOCI V HMOTNEJ NÚDZI

- V zmysle § 1 ods. 2 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pomoci v hmotnej núdzi“) sa tento zákon vzťahuje aj na cudzinca zdržiavajúceho sa na území v súlade so zákonom o azyle. Vzhľadom na uvedené, cudzinec prichádzajúci z Ukrajiny, ktorý sa úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) preukáže preukazom cudzinca žiadajúceho o poskytnutie dočasného útočiska, resp. dokladom o tolerovanom pobyte na území SR s označením „ODÍDENEK“ spĺňa podmienku v zmysle § 1 ods. 2 zákona o pomoci v hmotnej núdzi. V prípade, ak cudzinec z Ukrajiny takéto doklady nemá k dispozícii (predloží len napr. pas), úrad ho usmerní, že takéto doklady vydávajú príslušné policajné útvary a **bez ich predloženia pomoc v hmotnej núdzi nie je možné poskytnúť.**
- V prípadoch, keď deti nebudú mať žiadne doklady, pre účely pomoci v hmotnej núdzi budú rozhodujúce údaje uvedené v preukaze cudzinca žiadajúceho o poskytnutie dočasného útočiska, resp. v doklade o tolerovanom pobyte na území SR s označením „ODÍDENEK“ alebo informácie z príslušnej evidencie (evidencia žiadateľov, resp. evidencia tolerovaných pobytov).

- Utečencom z Ukrajiny patrí základná dávka aj príspevky v rovnakom rozsahu a za rovnakých podmienok ako u občanov SR. Jedinou výnimkou je príspevok na nezaopatrené dieťa, ktorý bude patriť na každé dieťa vo veku, v ktorom by inak plnilo povinnú školskú dochádzku, aj keď ju v súčasnosti neplní. Je tomu tak z dôvodu, že podmienky na zabezpečenie plnenia povinnej školskej dochádzky sa pripravujú. Postupne však bude dochádzať k integrácii detí utečencov do škôl, a to v čo najkratšom možnom čase.
- Takýmto cudzincom, ktorým bude poskytovaná pomoc v hmotnej núdzi, vzhľadom na dočasnú situáciu súvisiacu s ozbrojeným konfliktom zatiaľ úrady nebudú vystavovať ponuky na výkon činností v zmysle § 10 zákona o pomoci v hmotnej núdzi. V nadväznosti na vývoj situácie súvisiacej s ozbrojeným konfliktom budeme úrady informovať o ďalšom postupe v tejto veci.

Zároveň si Vás dovoľujeme informovať, že na webovom sídle Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny boli zverejnené užitočné informácie pre občanov Ukrajiny, vrátane žiadostí o pomoc v hmotnej núdzi v ukrajinskom, anglickom a slovenskom jazyku (Užitočné informácie pre občanov Ukrajiny > ÚPSVaR (gov.sk), Hmotná núdza > ÚPSVaR (gov.sk)). Tieto informácie sú zároveň zverejnené aj na intranete: <http://intranet.upsvr.sk/sk/aktuality/kancelaria-gragtsu/uzitocne-informacie-obcanov-ukrajiny.html>

POSKYTOVANIE DOTÁCIÍ PO INTEGRÁCIÍ DETÍ DO ŠKÔL

- V súlade so zákonom o dotáciách, po integrácii detí utečencov do škôl, **ak bude dieťa utečenca, azylanta, alebo iného cudzinca legálne sa zdržiavajúceho na území SR, navštevovať materskú školu (ďalej len „MŠ“) alebo základnú školu (ďalej len „ZŠ“) a splní podmienky pre poskytnutie dotácie (zúčastní sa výchovno-vzdelávacieho procesu v MŠ alebo vyučovania v ZŠ, odoberie stravu a patrí do niektorej z oprávnených skupín detí) je možné dotáciu na stravu na takéto dieťa poskytnúť.**
- Nakoľko, občania z Ukrajiny majú možnosť požiadať o PHN a predpokladáme, že túto možnosť väčšina z nich aj využije, t.j. keď sa tieto deti z domácností, ktorým sa poskytuje PHN (ďalej len „deti v HN“) začnú zúčastňovať výchovno-vzdelávacieho procesu v MŠ a vyučovania v ZŠ a odoberú obed, **bude im možné poskytnúť dotáciu na stravu** v zmysle § 4 ods. 3 písm. b) zákona o dotáciách.
- Zároveň tiež uvádzame, že v prípade, ak by rodina takéhoto dieťaťa z Ukrajiny nepožiadala o PHN, resp. **pred integráciou dieťaťa do školy nestihla o poskytnutie PHN požiadať, t.j. dieťa by nemalo status dieťaťa v HN, je možné takémuto dieťaťu v ZŠ a v poslednom ročníku MŠ poskytnúť dotáciu na stravu** aj v zmysle § 4 ods. 3 písm. c) zákona o dotáciách, nakoľko rodičia tohto dieťaťa si nemôžu uplatniť nárok na tzv. zvýšený daňový bonus podľa § 33 ods. 1 písm. c) zákona č. 595/2003 o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (rodič poberajúci daňový bonus na dieťa v inom štáte, podľa iného právneho predpisu, spĺňa podmienku, že si tento bonus neuplatnil).

- V zmysle § 4 ods. 3 písm. c) zákona o dotáciách zákonný zástupca dieťaťa, resp. osoba v ktorej starostlivosti dieťa je, má povinnosť neuplatnenie si tzv. zvýšeného daňového bonusu preukázať zriaďovateľovi čestným vyhlásením, a to aj v prípade občanov z Ukrajiny, nakoľko ak napr. žena s dvomi maloletými deťmi príde v súčasnosti za manželom, ktorý na území SR už dlhodobo pracuje, tento rodič dieťaťa môže mať nárok na uplatnenie si zvýšeného daňového bonusu podľa § 33 ods. 1 písm. c) zákona č. 595/2003 o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Vzor čestného vyhlásenia o neuplatnení si zvýšeného daňového bonusu bude preložený do ukrajinského a anglického jazyka. Po preklade Vám bude zaslaný za účelom jeho následného poskytnutia zriaďovateľom MŠ/ZŠ.
- V tejto súvislosti uvádzame, že dotácia na stravu podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona o dotáciách sa poskytuje dieťaťu v prípade, ak dotáciu nie je možné poskytnúť podľa § 4 ods. 3 písm. a) alebo podľa § 4 ods. 3 písm. b) zákona o dotáciách. **V nadväznosti na uvedené, v prípade ak dieťaťu z Ukrajiny bude poskytnutá dotácia na stravu z titulu neuplatnenia si zvýšeného daňového bonusu je nevyhnutné, aby zriaďovateľ v prípade zmeny statusu dieťaťa na dieťa v HN (po poskytnutí PHN, najskôr v mesiaci apríl 2022) o zmenách v zoznamoch oprávnených detí informoval úrad.**
- **Vzhľadom na mimoriadnu situáciu, napriek skutočnosti, že za správnosť údajov v zozname oprávnených detí na poskytnutie dotácie zodpovedá zriaďovateľ, s cieľom, aby občania Ukrajiny, ktorým bola poskytnutá PHN nemuseli opakovane navštevovať úrad za účelom získania potvrdení o poskytovaní PHN vám o z n a m u j e m e, že budeme vám nápomocní a to nasledovným spôsobom:**

Zriaďovateľ spracuje zoznam detí utečencov v MŠ/ZŠ len na základe informácie od rodiča dieťaťa, že požiadal o PHN (bez predloženia potvrdenia o poskytovaní PHN zo strany rodiča, resp. opatrovníka) a následne tento zoznam zašle úradu. Úrad zoznam detí utečencov overí z pohľadu, či ide o deti v HN a zašle zriaďovateľovi zoznam detí v MŠ/ZŠ, ktorým sa poskytuje PHN. Zriaďovateľ bude mať následne možnosť v prípade detí, ktoré nebudú oprávnené na poskytnutie dotácie na stravu z titulu dieťaťa v HN preveriť, či je takémuto dieťaťu možné poskytnúť dotáciu na stravu podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona o dotáciách a zabezpečiť splnenie podmienky predloženia čestného vyhlásenia o neuplatnení si tzv. zvýšeného daňového bonusu. **Zároveň uvádzame, že deťom z Ukrajiny integrovaným do škôl v súlade so zákonom o dotáciách za splnenia podmienok v zmysle § 4 ods. 1 zákona o dotáciách bude možné poskytnúť od mesiaca september 2022 aj dotácie na školské potreby.**

SOCIÁLNOPRÁVNÁ OCHRANA DETÍ A SOCIÁLNA KURATELA

- V súvislosti s pretrvávajúcou situáciou na Ukrajine a situáciou s príchodom migrantov z Ukrajiny sa na území Slovenskej republiky ocitajú, okrem rodičov s deťmi (najmä matky s deťmi), aj deti ktoré rodič/rodičia odovzdali na našom území odovzdávajú svojim príbuzným a blízkym na základe ich vlastného rozhodnutia a vôle takto situáciu svojich detí riešiť.

- **Zákon č. 55/2022 Z. z. o niektorých opatreniach v súvislosti so situáciou na Ukrajine** nadobudol účinnosť 26. 2. 2022. Súčasťou tohto zákona je aj novela zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“), ktorou sa utvárajú predpoklady na riešenie dôsledkov masívneho prílevu cudzincov na územie našej republiky o.i. sa umožnilo vláde SR vyhlásiť poskytovanie dočasného útočiska aj bez rozhodnutia Rady Európskej únie (§ 29 ods. 2 zákona o azyle). **Vláda SR uznesením č. 144 z 28. februára 2022 schválila návrh na vyhlásenie poskytovania dočasného útočiska podľa § 29 ods. 2 zákona o azyle štátnym občanom Ukrajiny a ich rodinným príslušníkom.**
- Súčasťou novely zákona je aj spresnenie ustanovení upravujúcich **začatie konania o poskytnutie dočasného útočiska** okrem iných aj vo vzťahu k maloletej osobe.
Konanie o poskytnutie dočasného útočiska sa začína podaním vyhlásenia
 - a) pri vstupe na územie Slovenskej republiky na príslušnom policajnom útvare v mieste hraničného priechodu (t. j. zákonný zástupca dieťaťa môže priamo na hraniciach za maloletého požiadať o dočasné útočisko pri vstupe na územie SR)
 - b) po vstupe na územie Slovenskej republiky na policajnom útvare príslušnom podľa miesta, kde sa zdržiava.
- **Za cudzinca, ktorý nenadobudol plnoletosť, vyhlásenie podáva jeho zákonný zástupca alebo súdom ustanovený opatrovník; maloletý musí byť prítomný pri podávaní vyhlásenia (§30 ods.1).** Zastupovanie maloletých a povinnosť maloletého byť prítomný pri podávaní vyhlásenia je ustanovené z dôvodu zamedzenia fiktívnym žiadosťiam o poskytnutie dočasného útočiska.

Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je okrem iného pripravený poskytovať **poradenstvo aj príbuzným a blízkym osobám detí, ktoré ponechali rodičia v ich starostlivosti v súvislosti s pobytom týchto detí na území SR a ich zastupovaním (pri právnych úkonoch alebo v konaniach je potrebné aby dieťa bolo zastúpené).**

Súčasťou poradenstva orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je najmä:

- ✓ poskytnutie informácie o možnosti riešiť zastupovanie dieťaťa, vrátane pomoci pri spísaní návrhu na ustanovenie za opatrovníka
- ✓ poskytnutie informácie ku konaniu o poskytnutie dočasného útočiska dieťaťu (vrátane možností, ktoré sa viažu k tomuto inštitútu),
- ✓ poskytnutie informácie o ďalších možnostiach starostlivosti o dieťa na základe rozhodnutia súdu
- ✓ poskytnutie informácie o odbornej pomoci (napr. psychologickej pre dieťa).

V prípade, ak o dočasné útočisko požiada rodič ešte na hraniciach a musí sa neodkladne vrátiť späť na Ukrajinu po tom, čo dieťa z vlastnej vôle odovzdal príbuznému/inej blízkej osobe a v dotazníku je ako miesto pobytu uvedené miesto hraničného prechodu (a nie bydlisko osoby u ktorej dieťa bude), je potrebné informovať osobu, ktorá sa stará o dieťa o povinnosti oznámiť policajnému útvaru, zmenu pobytu.

V prílohe vám zároveň posielame informačné letáky, žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi (v slovenskom, ukrajinskom a anglickom jazyku), ktoré môžu pomôcť pri zvládaní situácie a zároveň slúžiť aj ako prevencia pred rôznym protiprávnym konaním v súvislosti s utečencami.

Ďakujeme za spoluprácu, s pozdravom

S pozdravom

Ing. Rudolf Hlavács, MBA
riaditeľ úradu

Prílohy: v zmysle textu